

Nieuwsbrief Schaap Maart 2023

Beste schapenhouder,

Na jaren van afwezigheid dit voorjaar toch weer een nieuwsbrief getracht op te zetten om onze veehouders te informeren en herinneren aan een aantal cruciale dingen rondom het voorjaar. Veel leesplezier.

Maden (Myiasis)

Elk jaar worden we in de praktijk geconfronteerd met deze vreselijke huidmadenziekte onder de schapen. Deze wordt veroorzaakt door de maden van de blauwgroene bromvlieg (*Lucilia sericata*) die zijn eieren graag legt op bijvoorbeeld vochtige of bevulde vacht. Dieren met een slechte weerstand of diarree zijn hier dus extra gevoelig voor! Vaak wordt de ziekte pas vastgesteld op het moment dat de infectie al grote wonden veroorzaakt heeft, behandeling is dan lastig.

Wees alert:

- na regenval bij warm weer vooral in het seizoen mei – oktober
- bij bevulde dieren (urine/mest) en bij het zien van blauwgroene vliegen
- bij vochtige plekken in de wol en op niet-behandelde en ongeschoren dieren`
- schapen met jeuk, bijten naar de wol of sloom worden

Preventie:

Een schone, korte en droge vacht verkleint de kans op maden.

We hebben 2 middelen ter preventie van huidmadenziekte ter beschikking:

Click pour-on: werkzaamheid van 16wk ter preventie van huidmaden.

Ectofly pour-on: werkzaamheid van 6-8wk tegen myiasis. Tevens voor de behandeling van kopvliegen, teken en bijtende luizen.

Behandeling:

- Wol wegnippen en maden verwijderen + verbranden
- Krijg je niet alle maden weg, dan wassen met **Veto-Zinon** (via cascade, voorheen Neocidol)
- Bij open wonden: antibioticumtherapie en overleg met dierenarts
- Controleer het dier op andere plaatsen en controleer alle andere schapen

Maagdarmwormen:

Steeds vaker zien we dat schapen ondanks ontworming alsnog klinische symptomen krijgen van een zware wormbesmetting. Dit kan duiden op resistentie tegen wormmiddelen, maar ook op onjuist gebruik ervan door de veehouder zelf (bv te vroeg ontwormen, zodat er geen weerstand ontstaat). Elk bedrijf is anders, en daardoor is het lastig om 1 sluitend advies te geven. Echter, hieronder enkele praktische tips die voor iedereen van toepassing kunnen zijn:

- niet standaard behandelen (oude schapen standaard ontwormen voor het dekken is niet nodig; ook ontwormen van lammeren voordat ze na de geboorte naar buiten gaan is niet zinvol)
- therapiecontrole uitvoeren na een behandeling door middel van mestonderzoek
- hoe vaker behandelen, hoe meer kans op resistentieontwikkeling. Schapen/lammeren moeten gedoseerd weerstand opbouwen tegen maagdarmwormen
- omweiden is (met name) voor lammeren van belang (voor 15 juni elke drie weken naar schoon land, na 15 juni elke twee weken naar schoon land)
- schoon land is een perceel waar drie maanden geen schapen hebben gelopen of een perceel dat gemaaid is
- ontwormen van schapen na aflammeren wordt meestal gedaan om infectiedruk voor lammeren te beperken (schapen die zonder lammeren naar buiten gaan hoeven niet ontwormd te worden). Echter, wanneer schapen en lammeren tot spenen goed kunnen worden omgeweid hoeven ook schapen na aflammeren niet te worden ontwormd
- op stal kunnen schapen/lammeren geen maagdarmworminfectie oplopen, tenzij ze vers gras krijgen van een perceel waar tot maximaal drie maanden daarvoor schapen hebben geweid;
- let op! Jaarlingen die in het voorgaande jaar een (ernstige) infectie hebben opgedaan kunnen na het aflammeren klinische klachten ontwikkelen
- in geval van twijfel, bijvoorbeeld bij klinische klachten, en vier weken nadat lammeren op een besmet perceel zijn gekomen: mestonderzoek.
- Resistentie kan worden aangevoerd met de aankoop van een dier. Houd aangekochte dieren dus in quarantaine i.c.m. ontwormen (ook i.v.m. rotkreupel en andere ziekten)
- Niet elke vorm van diarree wordt veroorzaakt door wormen! (bv coccidiose)
- Google op: Syllabus 'Wormbeheersing bij schapen en geiten'
- Voor bloedwormen (haemonchus) is het ook van belang om regelmatig de slijmvliezen aan de binnenkant van het oog te controleren op bleekheid(bloedarmoede). Een hulpmiddel hierbij kan de Farmacha methode zijn (zie afbeelding). Worden ze witter, dan wordt het tijd voor mestonderzoek. Zijn ze al wit: dan ben je te laat.

GREAT! No Treatment	GOOD! No Treatment	QUESTIONABLE Consider Treatment	POOR Needs Treatment	DEATH! Needs Immediate Treatment

Figuur 1 Farmacha score bleekheid slijmvliezen

Het bloed (clostridium)

Indien uw bedrijf veel te maken heeft met uitval en acute sterfte van lammeren door het Bloed, dan raden wij u aan om uw oaien te vaccineren (covexin of bravoxin). Door het vaccineren van oaien tijdens de dracht, wordt gezorgd dat lammeren via de biest beschermd worden tot enkele weken na de geboorte. Een ander vaccin, Heptavac-P, werkt ook tegen het Bloed (èn zomerlongontsteking).

Basisvaccinatie: Tweemaal vaccineren met een interval van 4-6 weken, waarvan de tweede enting 4 weken voor het lammeren. Herhalingsvaccinatie: Jaarlijks 4-6 weken voor het lammeren.

Het is ook mogelijk om de lammeren zelf vanaf een leeftijd van 2wk te vaccineren 2x te vaccineren met 4-6wk tussentijd